

KÄSITEANALYYSI KESTÄVÄSTÄ KEHITYSESTÄ POLI- TIIKAN VIITEKEHYKSESSÄ

Veera Kinnunen

Kandidaatintutkielma

Politiikan tutkimus

Yhteiskuntatieteiden ja filo-
sofian laitos

Jyväskylän yliopisto

Syksy 2021

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä Veera Kinnunen	
Työn nimi Käsiteanalyysi kestävästä kehityksestä politiikan viitekehyksessä	
Oppiaine Politiikan tutkimus	Työn laji Kandidaatin tutkielma
Aika Syksy 2021	Sivumäärä 22
Tiivistelmä <p>Tutkielman tarkoituksena on tutkia kestävästä kehityksestä käsitteen monitulkintaisuutta politiikan viitekehyksessä. Tutkielmassani kestävästä kehityksestä käsitettä tutkitaan käsiteanalyysin avulla. Käsiteanalyysissä tunnistan niitä ominaispiirteitä, lähikäsitteitä sekä ennakkoehtoja, joita kestävästä kehityksestä käsitteelle ilmenee tutkimusaineiston kautta. Tutkielman toisena tavoitteena on vastata tutkimuskysymykseen: ”Miten kestävästä kehityksestä käsitteen voidaan nähdä politisoituneen?”</p> <p>Aineistonani käytän kolmea erilaista politiikan viitekehyksessä esiintyvää määrittelytapaa kestävästä kehityksestä käsitteelle. Tutkielmani tarkoituksena ei ole luoda uutta kokonaisvaltaista määritelmää kestävästä kehityksestä käsitteelle.</p> <p>Aineistosta keskeisiksi ominaispiirteiksi kestävästä kehityksestä käsitteelle nousee esiin mm. puolustettavuus, pitkäkestoisuus ja positiivinen määre. Keskeisimmiksi kestävästä kehityksestä lähikäsitteiksi tutkielmassani nimetään jatkuvuus ja resilienssi.</p>	
Asiasanat kestävä kehitys, käsiteanalyysi	
Säilytyspaikka Jyväskylän Yliopisto	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Käsitteen alkuperä	2
1.2	Agenda 2030-toimintaohjelma ja kestävän kehityksen seuranta Suomessa	3
1.3	Suomen kestävän kehityksen politiikan haasteet POLKU2030-hankkeen arvioinnissa	4
2	TUTKIMUSMENETELMÄ.....	6
2.1	Metodinen lähtökohta ja rajaukset	7
3	KÄSITEANALYYSIN TOTEUTTAMINEN.....	9
3.1	Käsitteen valinta.....	9
3.2	Tavoitteiden määrittelemine.....	10
3.3	Käsitteen käyttötapojen tunnistaminen	11
3.3.1	Käsitteen määrittelytavat politiikassa	12
3.4	Ominaispiirteiden nimeäminen	13
3.5	Lähikäsitteiden ja rajatapausten luettelointi	16
3.6	Ennakkoehtoien tunnistaminen	18
4	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	19
	LÄHTEET	22

1 JOHDANTO

Kestävä kehitys on nykyisen poliittisen keskustelun keskeisimpiä käsitteitä sekä aikakautemme yksi suurimmista haasteista. Kestävää kehitystä on käsitelty politiikan viitekehityksessä ensimmäisen kerran vuonna 1987 Yhdistyneiden kansakuntien Brundtlandin komissiossa. Tällöin Gro Harlem Brundtland määritteli käsitteen seuraavanlaisesti: ”Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykypäivän tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa.” (Ympäristöministeriö, 2021). Tämä kyseinen määritelmä toistuu laajamittaisesti kestävän kehityksen politiikassa ja on yleisesti omaksuttu tapa määritellä kestävä kehitys. Kestävä kehitys on noussut vuosi vuodelta yhä tarkempaan tarkasteluun ja sitä tavoitellaan politiikan lisäksi myös muilla yhteiskunnan tasoilla, kuten yritystoiminnassa tai kasvatusalalla. Kestävää kehitystä voidaan myös tarkastella monesta eri ulottuvuudesta, joka lisää käsitteen monitulkintaisuutta.

Kestävän kehityksen politiikkaa ja sen edistymistä tarkastellaan Yhdistyneiden Kansakuntien luomien tavoitteiden kautta maailmanlaajuisesti. Agenda 2030 on vuonna 2015 luotu toimintaohjelma, jonka päätavoitteena on ohjata kaikkien maiden kestävä kehitystä 17 erilaisen tavoitteen kautta. Vastuu toimintaohjelman toteuttamisesta on eri maiden hallituksilla. (Valtioneuvoston kanslia, 2020, 10). Kestävää kehitystä on jaoteltu politiikassa usein seuraavanlaisesti: taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys. Usein myös kulttuurinen kestävyys jaotellaan omaksi ulottuvuudekseen.

Tutkielmani keskeisimpänä tavoitteena on kestävän kehityksen käsitteen jäsentelyn kautta selvittää sen nykyistä luonnetta politiikassa ja erityisesti sitä, että millä tavoin sen voidaan nähdä olevan politisoitunut käsite. Tarkoitukseni on tutkia kestävän kehityksen käsitteen monimerkityksellisyyttä politiikan viitekehityksessä. Oma

mielenkiintoni aiheeseen on saanut alkunsa kestävän kehityksen politiikan eri ulottuvuuksista ja tavoitteista. Kestävän kehityksen edistymistä voidaan tarkastella useista eri näkökulmista, joten uskon poliittisilla intressiristiriidoilla olevan suuri vaikutus eri tavoitteiden keskinäisriippuvaisuuksiin. Ajattelen, että kestävän kehityksen käsitteeseen liittyy paljon tulkinnanvaraisuutta, joka voi heikentää käsitteen ymmärrettävyyttä ja vaikuttaa välillisesti kestävän kehityksen politiikkaan. Kestävän kehityksen politiikkaa voidaan perustella eri ulottuvuuksien kautta ja sitä voidaan tästä syystä edistää epätasapainoisesti eri ulottuvuuksien välillä. Lähtökohtaisen oletukseni mukaan tämä voi aiheuttaa käsitteen politisoitumista. Myös indikaattorit, joilla mitataan Agenda 2030-toimintaohjelman toteutumista, antavat sijaa näkemyseroille politiikassa.

Valtavirtaistumisen myötä on mielekästä tutkia kestävän kehityksen käsitteen monimerkityksellisyyttä ja luoda ymmärrystä siitä, miten sen laajeneva käyttö vaikuttaa sen merkityksiin. Voidaan ajatella, että joillakin sanoilla ei ole yksinään merkitystä ollenkaan, vaan merkitys on nähtävillä, kun ihmiset käyttävät sanoja eri tavoin. Tutkittaessa sanoja, ollaan kiinnostuneita sanojen käytöstä ja mahdollisuuksista, kuinka niitä voitaisiin käyttää. (Wilson, John, 1963). Kestävän kehityksen käsitteelle on esitetty paljon kritiikkiä sen lukuisten erilaisten käyttöyhteyksien kautta. Käsitteen voidaan ajatella saavan aina uusia merkityssisältöjä käyttäjiensä, käyttötarkoitusten ja käyttötapojen mukaan (Pasi Heikkurinen, 2014). Käsitettä voidaan myös käyttää taustaoletuksin, sen merkitystä tarkemmin määrittelemättä käyttökontekstissaan. Käsitteen merkitys voi ikään kuin heikentyä, kun sitä käytetään väljästi ja laaja-alaisesti lukuisissa eri konteksteissa.

1.1 Käsitteen alkuperä

Kestävän kehityksen käsitteen alkuperän voidaan katsoa olevan vuonna 1987 Gro Harlem Brundtlandin esittämässä lausunnossa. Käsitteen voidaan katsoa levinneen tämän lausunnon jälkeen globaaliin käyttöön. Alkuperäisessä lausunnossaan

Brundtland käyttää englanninkielistä käsitettä "sustainable development". Viittaa aika ajoin tutkielmassani käsitteen englanninkieliseen vastineeseen. Ajattelen, että politiikan kontekstissa, jossa kestävän kehityksen edistymistä seurataan globaalilla tasolla, on olennaista ymmärtää englanninkielisen vastaavan käsitteen merkityssuhde suomenkieliseen. Lisäksi on tärkeä tunnistaa kestävän kehityksen käsitteen alkuperäinen termi tutkittaessa käsitteen nykyisiä merkityksiä.

Sanan "kestävä" alkuperä johtaa juurensa mahdollisesti jo hyvin varhaisiin aikakausiin. Se on oletettavasti saattanut viitannut esimerkiksi rakentamiseen, kun on pyritty rakentamaan mahdollisimman kestäviä rakennuksia tai siltoja. Suomenkielisen sanamääritelmän kautta voidaan nähdä, että "kestävä" voi itsessään viitata asiaan, joka on luja ja ikään kuin puolustaa itse itseään. Tällainen kestävä asia voisi esimerkiksi olla puu, joka kestää ankaratkin ympäristön olosuhteet. Suomen kielessä kestävyydellä voidaan viitata myös kulutusta tai kovaa käyttöä kestäväan asiaan. (Kielikone Oy, 2020).

1.2 Agenda 2030-toimintaohjelma ja kestävän kehityksen seuranta Suomessa

Agenda 2030 on Yhdistyneiden kansakuntien sopima globaali tavoiteohjelma. Sopimus Agenda 2030-toimintaohjelmasta on solmittu vuonna 2015. Se pitää sisällään 17 varsinaista kestävän kehityksen tavoitetta sekä 169 alatavoitetta. Tavoitteet on asetettu toteutuvaksi vuoteen 2030 mennessä. (Lyytimäki ym., 2020). Agenda 2030-toimintaohjelman pyrkimyksenä on poistaa äärimmäinen köyhyys globaalisti sekä turvata hyvinvointia ottaen kuitenkin huomioon ympäristön kestävyys. Agenda 2030-toimintaohjelman tavoitteet velvoittavat kaikkia maita yhtä lailla. Toimeenpanon vastuu on ensisijaisesti valtioilla. (Ulkoministeriö, 2021).

Agenda 2030-toimintaohjelman toteuttamista seurataan erilaisin indikaattorein jokaisessa eri maassa. Maat ovat sitoutuneet tuottamaan selvityksen näiden indikaattorien

pohjalta. Suomessa indikaattoritietojen keruusta ja julkaisusta vastaa Tilastokeskus. (Tilastokeskus, 2021).

Indikaattoreihin liittyy jonkin verran ongelmallisuutta. Kaikille indikaattoreille ei ole tarjolla dataa kansainvälisistä tai kansallisista lähteistä. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan (2016) julkaisun mukaan vain 50 indikaattorin kohdalla voidaan nähdä olevan riittävät valmiudet indikaattorin tuottamiseen konkreettisesti kansainvälisellä tasolla. Suomessa Tilastokeskus vastaa tietojen täydentämisestä niiden indikaattorien kohdalla, joista ei ole tarjolla dataa, etsimällä korvaavia indikaattoreita sekä tekemällä kansainvälistä kehittämistyötä. (Tilastokeskus, 2021). Agenda 2030-toimintaohjelma ei ole siis täysin ongelmaton kestävän kehityksen mittauksen kohdalla.

1.3 Suomen kestävän kehityksen politiikan haasteet POLKU2030-hankkeen arvioinnissa

Demos Helsinki, Helsingin yliopiston kestävyystieteen instituutti HELSUS ja Suomen ympäristökeskus SYKE osallistuivat POLKU2030-hankkeeseen, jonka tavoitteena oli luoda kokonaisvaltainen näkemys Suomen kestävän kehityksen politiikasta. POLKU2030-hanke on toteutettu vuonna 2019. POLKU2030-hankkeen raportissa esitetään, että Suomen kestävän kehityksen politiikassa ei vallitse täysi yhteisymmärryksen ydinsisällöistä ja tavoitteista.

Arvioinnissa esitettiin seuraavanlaisia heikkouksia ja haasteita, joita on nähtävissä Suomen kestävän kehityksen politiikassa. Arvioinnissa esitetyt suurimmat haasteet liittyivät ilmastonmuutokseen, yhteiskunnan eriarvoistumiseen, kulutukseen sekä ympäristön tilaan. Suomen kestävän kehityksen politiikka sai osakseen myös kritiikkiä johdonmukaisuuden puutteesta sekä tähtäimistä, jotka kohdistuvat liian pieneen vaikuttavuuteen. Arvioinnissa esitettiin myös kritiikkiä koko talousjärjestelmän kyvykkyydestä tuottaa kestävää hyvinvointia. Haasteiksi esitettiin myös intressi- ja ideatason haasteita kestävän kehityksen politiikassa. Intressiristiriitojen vaikutuksen

voi nähdä eri kestävän kehityksen ulottuuksien välillä sekä lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteissa. Tämänkaltaisten intressiristiriitojen esitetään vähentävän politiikan muutosvoimaisuutta. Vaikka kestävä kehitys on valtavirtaistunut ja laajasti ymmärretty tavoite, käytännön tasolla monista eri kestävän kehityksen ratkaisuista ollaan eri mieltä. (Berg ym. 2019).

Politiikan toimijoilla esitetään olevan useita erilaisia tapoja hahmottaa kestävä kehitys ja yhteisesti jaettu muutosteoria uupuu (Berg ym. 2019, 3). POLKU2030-hankkeen raportissa mainitaan, että tämä eriäväisyys saa osin alkunsa jo kestävän kehityksen käsitteen määrittelystä. Hankkeessa esitetään, että politiikan vallitseva tapa hahmotella kestävän kehityksen eri ulottuvuudet on jakaa ne kolmeen eri pilariin: taloudelliseen, ympäristölliseen ja sosiaaliseen kestävyYTEEN. Raportin arvioinnissa todetaan, että on aiheellista kuitenkin kyseenalaistaa pilariajattelun painottuminen tasa-arvoisesti kaikkien näiden edellä mainittujen pilareiden kesken. Lisäksi arvioinnissa esitetään, että pilariajattelu on johtanut siihen, että tavoitteista tärkeimmäksi on noussut taloudellinen kestävyys, kun taas ympäristölliset ja sosiaaliset tavoitteet ovat jääneet vähemmälle painoarvolle.

2 TUTKIMUSMENETELMÄ

Tavoitteenani on ymmärtää kestävä kehityksen käsitteen merkityksiä politiikan viitekehityksessä käsiteanalyysin kautta. Käsiteanalyysille löytyy useita erilaisia määritelmiä ja analyysimalleja. Lisäksi sitä käytetään toisistaan poikkeavin tavoin eri tieteenalojen välillä. Käsiteanalyysissä on pohjimmiltaan kyse tutkimuksen keskeisten käsitteiden ja näiden välisten suhteiden analysoinnista.

Käsiteanalyysi voi toimia työkaluna paljastamaan mahdollisia ongelmia käsitteen taustalla. Tutkijoiden kesken ei vallitse yksimielisyyttä siitä, että onko käsiteanalyysi menetelmä vai tuleeko se nähdä omana tutkimusparadigmanaan. (Anu Puusa, 2008). Ahosen ja Kallion (2002) määrittelyn mukaan käsiteanalyysi on ikään kuin tutkimusväline, jonka avulla pystytään määrittelemään käsitteisiin liitettäviä ominaisuuksia sekä piirteitä. Näsin (1980) näkemyksen mukaan käsiteanalyysi on ongelmanratkaisua, jonka tuloksista saadaan uusia käsitteitä sekä jäsennyksiä. Yhteinen merkittävä tavoite erilaisille näkemyksille on selkeyttää käsitteiden ymmärtämistä.

Lähtökohtainen aihe käsiteanalyysilleni on kestävä kehityksen käsite politiikassa. Tavoitteenani on jäsenellä kestävä kehityksen käsitettä ja pyrkiä ymmärtämään merkityksiä, joita siihen politiikan viitekehityksessä sitoutuu. Lähestyn tutkielmassani kestävä kehityksen käsitettä tutkimalla käsitteitä "kestävä" ja "kehitys" myös erillisinä käsitteinään. Tämän lisäksi etsin kestävä kehityksen lähikäsitteitä ja pyrin selvittämään näiden käsitteiden välisiä suhteita ymmärtääkseni kestävä kehityksen käsitteen merkityksiä syvemmin.

2.1 Metodinen lähtökohta ja rajaukset

Hyödynnän käsiteanalyysissäni Walkerin ja Avantin (1992) esittämää käsiteanalyysimallia. Walkerin ja Avantin (2005, 64–65) näkemyksen mukaan käsiteanalyysi on strategia, jonka pyrkimyksenä on selkeyttää, tarkentaa tai tutkia käsitteiden ominaisuuksia ja piirteitä. Käsiteanalyysimallin mukaan vaiheita käsitellään peräkkäisinä. Monien työvaiheiden mainitaan kuitenkin olevan samanaikaisia. Idea tai tieto, joka on saatu myöhemmässä vaiheessa johtaa aikaisempien vaiheiden tarkastukseen. Mahdollisimman tarkan lopputuloksen saavuttamiseksi kertautuvuus on olennainen osuus käsiteanalyysia. (Walker & Avant, 1992). Tutkimukseni laajuuden vuoksi hyödynnän Walkerin ja Avantin käsiteanalyysimallia vain osittain, kuitenkin säilyttäen eri käsiteanalyysimalleissa olennaisesti toistuvat työvaiheet.

Walkerin ja Avantin (1992) käsiteanalyysin vaiheet:

- 1) Analysoitavan käsitteen valitseminen
- 2) Analyysin tarkoituksen ja tavoitteiden määrittelyminen
- 3) Valitun käsitteen käyttötapojen tunnistaminen
- 4) Käsitteelle ominaisten piirteiden nimeäminen
- 5) Malliesimerkin kokoaminen
- 6) Lähikäsiteiden, vastakäsiteiden ja tapauksen (rajatapaukset, vastakkaiset tapaukset, lähitapaukset) luettelointi
- 7) Käsitteen ennakkoehtojen ja seurausten esittäminen
- 8) Empiirinen kysely

Tämän tutkielman toteutuksesta on rajattu pois erilaisten tapauksen luettelointi sekä empiirinen kysely. Nämä vaiheet ovat suositeltavia toteuttaa, mutta niitä ei edellytetä käsiteanalyysimallissa. Nämä analyysivaiheet ovat rajattu tutkielmastani pois, sillä uskon niiden olevan irrelevantteja tutkimustavoitteisiini nähden. Olen valinnut toteutettavat työvaiheet tutkimuskysymyksien ja kysymyksenasettelujen pohjalta.

Tutkielmani keskittyy tunnistamaan kestävän kehityksen määrittelytapoja sekä tunnistamaan ominaispiirteitä, joita käsitteellä on politiikan viitekehyksessä. Käsitteestä aiheutuvia seurauksia sivuan johtopäätösten yhteydessä.

Walkerin ja Avantin (1992) käsiteanalyysimallia on hyödynnetty erityisesti hoitotieteen puolella, mutta vaihtoehtoisesti myös organisaatiotutkimuksessa (Mäkinen 2003; Puusa 2005). Uskon, että hoitotieteen puolella useat käsitteet ovat jokseenkin abstraktimpia ja vaativat erilaisia määrittelyjä tapauksille, joissa tutkittavaa käsitettä käytetään. Kestävän kehityksen käsite voidaan sen laajan käytön kautta mieltää omalla tavallaan abstraktiksi käsitteeksi. Tässä tutkielmassa käsitettä tutkitaan kuitenkin politiikan määrittelyjen kautta, jolloin käsite on jo lähtökohtaisesti rajattu koskemaan vain pientä osaa käsitteen käytöstä. Tutkielmassani en tutki kestävän kehityksen kaikkia käyttötapoja, vaan käyttötavat ovat rajattu koskemaan politiikan viitekehyksessä esiintyneitä määritelmiä kestävän kehityksen käsitteestä. Tutkielmani tavoitteena ei ole luoda kokonaisvaltaista määritelmää kestävän kehityksen käsitteelle, vaan tutkia käsitteen monitulkintaisuutta tutkimuskysymyksieni pohjalta.

3 KÄSITEANALYYSIN TOTEUTTAMINEN

3.1 Käsitteen valinta

Walkerin ja Avantin (1992) analyysimenetelmä saa alkunsa käsitteen valinnasta. Tutkittavan käsitteen tulisi olla valittu henkilökohtaisen kiinnostuksen mukaan ja valinnalle tulisi löytyä tarkoituksen mukainen perustelu. Tutkittavan käsitteen tulee olla tunnettu, olematta kuitenkaan liian laaja-alainen. (Anu Puusa, 2008, 39). Tarkastelen tutkimuksessani käsitettä kestävä kehitys. Tutkimukseni tarkoituksena on tutkia kestävän kehityksen käsitteen merkitystä politiikan kontekstissa sekä sen politisoituneisuutta. Ajattelen, että käsitteen politisoitumisen tutkiminen edistää käsitteen merkitysten ymmärtämistä politiikassa. Sen kautta voidaan ymmärtää taustaoletuksia, jotka vaikuttavat kestävän kehityksen politiikassa.

Valitsin käsitteen oman mielenkiintoni pohjalta. Kestävän kehityksen käsitettä käytetään vaihtelevasti eri tieteenaloilla ja lukuisissa eri käyttötarkoituksissa. On tärkeä luoda ymmärrystä, miten kestävän kehityksen laaja-alainen käyttö vaikuttaa sen merkityksiin. Kiikkala (1994) esittää, että käsiteanalyysi on menetelmänä hyödyllisimmillään silloin, kun tutkittavasta käsitteestä ja sen piirteistä on jo ennen tutkimusta saatavilla tietoa. Ajattelen, että vaikka kestävä kehitys on käsitteenä hyvin valtavirtaistunut ja laajassa käytössä, se ei ole liian laaja-alainen tutkittavaksi. Perustan ajatukseni

myös sille, että kestävän kehityksen edistämiseksi, käsitteen tulee olla tarkoin määritelty käyttökontekstissaan ja sen merkitystä tulee tarkistaa aika ajoin. Kestävä kehitys viittaa asioiden edistämiseen ja sen etenemistä tulee tarkkailla. Erityisesti kestävän kehityksen politiikkaa tarkastellaan erinäisten indikaattorien kautta. Eli kestävän kehityksen politiikan tavoitteena on olla johdonmukaista ja hallittua. Jotta kestävän kehityksen tavoitteiden johdonmukaisuus ei kärsisi, on mielestäni tärkeä tutkia kestävän kehityksen merkitystä myös käsitteellisellä tasolla.

3.2 Tavoitteiden määrittely

Walkerin ja Avantin (1992) analyysimallin toisessa vaiheessa tulee määritellä analyysin tavoitteet ja tarkoitus. Tämän analyysivaiheen pohjimmaisena tavoitteena on vastata siihen, että miksi tämä käsiteanalyysi tehdään. (Walker & Avant 1992, 42.) Tavoitteiden määrittelyn lisäksi esitän tässä luvussa tutkimuskysymykseni.

Seuraavan tutkimusvaiheen vuoksi, on tärkeää määrittää tutkimuksen tarkoitus. Tarkoituksen määrittely auttaa löytämään käsitteen käyttötavoista sopivimmat. (Walker & Avant, 1992). Tavoitteenani on ymmärtää kestävän kehityksen käsitteen nykyistä merkitystä politiikan viitekehityksessä. Tarkoituksenani on etsiä tutkielmaani varten erilaisia määritelmiä kestävän kehityksen käsitteelle. Pyrkimyksenäni on tutkia kestävän kehityksen käsitteen lähikäsitteiden kautta sen monitulkintaisuutta kriittisellä tutkimusotteella. Teen käsiteanalyysini tuottaakseni ymmärrystä kestävän kehityksen käsitteen monimerkityksellisyyden mahdollisista ongelmista politiikassa. Tavoitteenani on saavuttaa ymmärrystä käsitteistä, joita käytän käsiteanalyysissäni. Raja-analyysin politiikan viitekehitykseen käyttöesimerkkien kautta. Tällä pyrin varmistamaan, että tutkittava käsite ei ole liian laaja-alainen ja analyysini vastaa mahdollisimman tarkasti tutkimuskysymyksiini. Viitekehityksen raja-alue näkyy myös oletettavasti lähikäsitteiden ja ominaispiirteiden tutkimisessa.

Lähtökohtaisena oletuksena kestävän kehityksen käsitteelle politiikassa on, että sen etenemistä voidaan tarkastella erilaisten tavoitteiden ja indikaattorien avulla. Tämä korostaa kestävän kehityksen käsitteen merkityksen suhdetta aikaan ja konkreettisiin tavoitteisiin. John Wilson (1963) esittää, että käsiteanalyysissä ei tule tehdä virhettä ajatteleamalla, että keskeistä on vastata kysymyksiin tutkittavasta käsitteestä ja pyrkiä tuottamaan tieteellistä määritelmää. Kysymysten tarkoitus on tuoda esiin käsitteiden epäselvyyttä tai todeta, ettei niillä ole määritelmää ollenkaan, vaan pelkkiä käyttötapoja. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavanlaiset:

1. Mitkä ovat kestävän kehityksen käsitteen ominaispiirteet, lähikäsitteet sekä ennakoehdot kestävän kehityksen määrittelytavoissa?
2. Miten kestävän kehityksen käsitteen voidaan nähdä politisoituneen?

3.3 Käsitteen käyttötapojen tunnistaminen

Kolmannen vaiheen tavoitteena on kartoittaa käsitteen käyttötapoja mahdollisimman laajasti alan kirjallisuudesta ja aineistoista. Walkerin ja Avantin (1992) analyysimallin mukaan aineistona toimii jo olemassa olevat tietolähteet käsitteen merkityksistä. Anu Puusa (2008) esittää, että perehtymällä aikaisempiin tutkimuksiin saavutetaan tietoa käsitteen lähikäsitteistä ja mahdollisista rajatapauksista. Näitä puolestaan hyödynnetään analyysin myöhemmässä vaiheessa. Laajan perehtymisen kautta tutkija hahmottaa ominaispiirteitä, jotka liittyvät tutkittavaan käsitteeseen (Puusa, 2008). Walkerin ja Avantin (1992) analyysimallin mukaan tutkittavat piirteet voidaan valita analyysin tavoitteiden mukaan, eikä ole välttämätöntä tutkia käsitteen kaikkia käyttötapoja.

Käytän käsiteanalyysissäni kolmea erilaista määrittelytapaa, joita politiikan kontekstissa on käytetty eri aikakausina. Määritelmät luovat ymmärrystä siitä, että mihin kestävän kehityksen käsitteen käytöllä voidaan viitata politiikan kontekstissa. Olen

rajannut tutkimusaineistoni siten, että se tukisi mahdollisimman kattavasti tutkimukseni tavoitteita sekä tutkimuskysymyksiä.

3.3.1 Käsitteen määrittelytavat politiikassa

Aineistonani käytän kolmea politiikan viitekehityksessä esitettyä määritelmää kestäville kehitykselle. Nämä kolme määritelmää ovat keskenään eri aikakausilta ja edustavat eri poliittisissa rooleissa toimivien henkilöiden tai tahojen tapoja määritellä kestävä kehitys. Määritelmät edustavat mielestäni hyvin kestävä kehityksen käsitteen tulkintatavan kehittymistä politiikassa. Käsitteen merkityksen muuttumisen lisäksi esimerkeistä käy esille myös se, että kestävä kehityksen käsite ikään kuin tarvitsee tarkentamista, jotta se vastaisi mahdollisimman hyvin vallitsevaa aikakautta. Monet määrittelytavat kestävä kehityksen käsitteelle ovatkin saaneet osakseen kritiikkiä, kun ne eivät ole onnistuneet vastaamaan kestävä kehityksen politiikan nykytilaan. Sneddon [2000] on kritisoinut, että YK:n kestävä kehityksen käsite on vanhentunut jo 20 vuotta sitten, sillä se on liian ristiriitainen ja sisältää aukkoja (Sorsa, 2015, 19).

Ensimmäiseksi tutkittavaksi määritelmäksi nostan esille jo tutkielmassa aiemmin mainitun Gro Harlem Brundtlandin varhaisen määritelmän vuodelta 1987: ”Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykypäivän tarpeet viemättä mahdollisuutta tuleville sukupolville tyydyttää omat tarpeensa.” (The World Commission on Environment and Development, 1987, 43). Tällä määritelmällä kestävä kehitystä kuvattiin ensimmäisen kerran politiikan parissa.

Toiseksi tulkintatavaksi valitsin Suomen kestävä kehityksen toimikunnan laatimassa muistiossa esitetyn määritelmän vuosilta 1994–1995. Tällöin professori Pentti Malaskan johtama työryhmä loi määrittelyn kestävä kehityksen käsitteelle. Määritelmä oli seuraavanlainen: ”Kestävä kehitys on jatkuvaa, ohjattua yhteiskunnallista muutosta eri aluetasoilla, jonka päämääräisenä tavoitteena on turvata nykyisille ja tuleville

sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet.” (Ympäristöministeriö, 2021). Tätä määritelmää tarkennettiin vielä kolmen keskeisen ulottuvuuden kautta. Näiden mainitaan olevan ympäristötaloudellinen, yhteiskunnallinen ja kulttuurinen ulottuvuus. Talouden esitetään olevan alistettu ekologiselle kestäväydelle. Tällä lähestymistavalla on pyrkimyksenä korostaa ihmisten kehitystä, joka on henkisesti uudistuvaa. Henkisesti uudistuvalla puolestaan viitataan niin inhimillisen pääoman kuin eettisen kasvamisen mielessä. (Ympäristöministeriö, 2021).

Kolmanneksi lähestymistavaksi nostan Maailman pankin pääjohtajan Ismail Serageldin muotoileman määritelmän kestäväälle kehitykselle. Määritelmän tarkoituksena oli esittää kestävä kehitys talouspoliitikoille ymmärrettävässä muodossa. Kyseinen tapa määrittelee käsitteen näin: ”Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan sitä, että jätämme tuleville sukupolville yhtä paljon mahdollisuuksia kuin meillä on, ellei jopa enemmän”. Mahdollisuudet nähdään tässä määritelmässä tulkittavan vauraudeksi, pääomaksi ja varallisuudeksi, joita voidaan tarkastella konkreettisesti tasolla ja mitata pääomalajien avulla. Näiden pääomalajien mainitaan Valtion taloudellisen tutkimuslaitoksen määrittelytavan mukaan olevan: inhimillinen pääoma, fyysinen pääoma, sosiaalinen pääoma, sekä luontopääoma. (Ympäristöministeriö, 2021).

3.4 Ominaispiirteiden nimeäminen

Tarkoitukseni on löytää kestävä kehityksen käsitteen määrittelyissä esiintyviä ominaispiirteitä. Walker ja Avant (1992) esittää, että ominaispiirteillä vastataan kysymykseen, että millaiset piirteet voidaan nähdä käsitteelle ominaisiksi tai millainen tutkittava käsite on. Kiikkalan (1994) esittämän ajatuksen mukaan ominaispiirteiden etsiminen on ”tunkeutumista” ilmiöön, joka piilee termin takana. Lähestyn ominaispiirteiden tunnistamista käymällä läpi valitsemieni käsitteen käyttötapoja sekä etsien näistä yhteneväisyyksiä. Luetteloin ne ominaiset piirteet, jotka nousevat esiin jokaisessa määrittelytavassa.

Gro Harlem Brundtlandin määrittelyssä ”Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykypäivän tarpeet viemättä mahdollisuutta tulevilta sukupolvilta tyydyttää omat tarpeensa.”, nousee mielestäni esiin mielenkiintoinen vertaus tinkimättömyyteen. Mahdolliset kompromissit tulee tehdä tulevien sukupolvien tarpeet huomioon ottaen, kuitenkin tinkimättä nykyhetken tarpeista. Tässä määritelmässä sukupolvien välinen tasavertaisuus näyttäytyy ominaisena piirteenä.

Eskelinen & Sorsa (2015) esittää, että kehityksen englanninkielisen vastineen ”*sustainable*” voidaan katsoa viittaavan yhtäältä niin kantokykyyn (*eng. bearable*) kuin puolustettavuuteen (*eng. defensible*). Kantokyvyltä viitataan tässä yhteydessä maapallon ja luonnon rasituksen ylimpään rajaan, jonka se kestää ihmisen toiminnan aiheuttamasta vaikutuksesta. Kantokyvyn rajoissa toimimisen kautta ominaiseksi piirteeksi nousee esille sopeutuminen. Yhteiskunnan tulee sopeutua niihin rajoihin, jonka sisällä kestävyyttä voidaan tavoitella.

Kestävyuden puolustettavuuden kautta voidaan ajatella, että ajatus ”nykyhetken tarpeista” tulee olla hyvin perusteltua ja ikään kuin oikeutettua. Elämäntyylin ja kulttuurin puolustettavuutta, on mielestäni kuitenkin syytä epäillä. Nimeäisin kuitenkin puolustettavuuden kestävä kehityksen ominaispiirteeksi, mutta oikeutuksen kautta. Vaikka kulttuuriset ilmiöt, kuten elämäntyyli, voitaisiin kumota kestävämmäksi, sisältyy määritelmään jonkinlainen absoluuttinen oikeutus tarpeiden tyydyttämiseen. Koska tarpeita ei tässä yhteydessä määritellä tarkemmin, niihin jää hyvin paljon tulkitsemisen varaa. Brundtlandin lausunnossa esitetyn määritelmän mukaan tulevilta sukupolvilta ei saa viedä mahdollisuutta pystyä tyydyttämään omia tarpeitaan. Tarpeisiin vastaaminen voidaan myös mieltää ominaiseksi piirteeksi tälle määrittelytavalle.

Voidaan nähdä, että kestävyys itsenäisenä osanaan on kestävä kehityksen ominaispiirre. Kestävyuden voidaan ajatella olevan ideaalitilanne, johon kestävä kehityksen politiikka suuntaa. Sukupolvivertauksen kautta ominaiseksi piirteeksi nousee esiin

jatkuvuus. Suomen kestävän kehityksen toimikunnan määritelmässä tämä näkyy selkeästi. Kestävän kehityksen suhde jatkuvuuteen esitetään suorasti määrittelemällä kestävän kehityksen olevan jatkuvaa yhteiskunnallista muutosta.

Eskelinen & Sorsa (2005, 73) esittävät kestävyiden suhdetta jatkuvuuden käsitteeseen siten, että jatkuvuus tapahtuu aina jonkun hyvän syyn takia, eikä sen katsota olevan itsetarkoituksellista. Tätä kautta Eskelinen & Sorsa (2005) esittää kestävyiden käsitteelle positiivisen määreen. Kaikissa kolmessa määritelmässä kestävä kehitys sidotaan sukupolvien kautta inhimillisen elämisen jatkuvuuteen. Tätä kautta kestävän kehityksen ominaispiirteeksi voidaan luetteloida positiivinen määre. Kestävällä kehityksellä pyritään säilyttämään inhimillisen elämän jatkuvuutta ja hyviä elämisen mahdollisuuksia.

Verrattaessa Suomen kestävän kehityksen toimikunnan esittämää määritelmää sekä Gro Harlem Brundtlandin määritelmää, on huomattavaa, että tarkkuudessa on merkittäviä eroja. Brundtlandin esittämässä määritelmässä puhutaan "tarpeiden tyydyttämisestä", kun taas Suomen kestävän kehityksen toimikunnan määrittelyssä "hyvän elämän mahdollisuuksien turvaamisesta". Ominaiseksi piirteeksi näille määritelmille voidaan kuitenkin nimetä inhimillinen elämä ja sen päämääräinen tavoittelu. Jokaisessa määritelmässä piilee kuitenkin olettaamus, että kestävä kehitys vaatii sopeutumista ja mahdollisille kompromisseille esitetään ehdot. Nykyhetken tarpeita ei voida tyydyttää tulevien sukupolvien kustannuksella. Tätä kautta ominaiseksi piirteeksi voidaan luetteloida joustavuus.

Suomen kestävän kehityksen toimikunnan määritelmässä kestävän kehityksen tarkennetaan olevan jatkuvaa, ohjattua muutosta yhteiskunnassa, joka tapahtuu eri alue-tasoilla. Määritelmässä ominaispiirteeksi näyttäytyy ajatus muutoksesta. Brundtlandin määritelmässä kestävän kehityksen ei määritellä vaativan muutosta. Serageldin määrittelytavassa muutos on ymmärrettävissä ominaiseksi piirteeksi. Määritelmässä viitataan, että olisi suotavaa pyrkiä jättämään tuleville sukupolville jopa enemmän

mahdollisuuksia kuin nykyisillä sukupolvilla on. Tämä viittaa muutokseen, sillä pyrkimykseksi esitetään tilanne, joka vaatii muutosta niin kulttuurisella kuin konkreettisten toimien tasolla. Sen voidaan nähdä olevan ehdotus siitä, että nykyiset sukupolvet kokisivat vastuuta toimiakseen paremman tulevaisuuden vuoksi.

Serageldin määritelmässä viitataan mahdollisuuksiin. Tuleville sukupolville tulisi jättää yhtä paljon mahdollisuuksia kuin nykyisellä sukupolvella on ollut, ellei enemmän. Tässäkin määritelmässä käytetään mahdollisuuksia kuvaamaan inhimillisen elämän vaatimuksia. Mahdollisuuksia ei kuitenkaan rinnasteta ”hyvän elämän” vaatimukseen, kuten Suomen kestävän kehityksen toimikunnan määritelmässä. Mahdollisuuden ajatus perustuu siihen, että tulevilla sukupolvilla tulee olla ikään kuin oikeus samaan kuin nykyisellä sukupolvella. Brundtlandin määritelmässä esitetään, että nykyisen sukupolven tarpeet tulee tyydyttää, viemättä mahdollisuuksia tulevilta sukupolvilta tyydyttää omansa. Jokaiselle määrittelytavalle on siis ominaista puhua mahdollisuuksista.

Ominaista kestävän kehityksen käsitteelle kaikissa määritelmissä on suhde aikaan. Kestävää kehitystä arvioidaan nykyhetkessä, mutta sen vaikutuksia arvioidaan tulevan kautta. Kaikille määritelmille yhteiseksi ominaiseksi piirteeksi voidaan luetteloida pitkäkestoisuus. Nykyhetken tarpeita ei voida tyydyttää tulevien sukupolvien kustannuksella. Kestävän kehityksen tulee olla pitkäkestoista, mutta joustavaa.

Ominaispiirteiksi esitän sopeutuvaisuuden, puolustettavuuden, jatkuvuuden, pitkäkestoisuuden, inhimillisen elämän, positiivisen määrään ja oikeutuksen.

3.5 Lähikäsitteiden ja rajatapausten luettelointi

Walker ja Avant (1992) esittävät analyysimallissaan lähikäsitteiden muistuttavan vahvasti pääkäsitettä sekä liittyvän siihen jollain tapaa. Lähikäsitteiden kautta luodaan ymmärrystä siitä, miten tutkittava pääkäsite sijoittuu suhteessa käsitettä ympäröiviin

käsitteisiin. (Walker & Avant 1992, 45.) Rajatapauksen kautta voidaan puolestaan esittää, mitä tutkittava käsite ei ole (Walker & Avant, 45).

Kestävän kehityksen lähikäsitteiksi tunnistin määritelmien pohjalta kestävyden, jatkuvuuden, kantokyvyn ja resilienssin. Myös englanninkieliset käsitteet sustainable, sustainability sekä sustainable development, on syytä nimetä kestävän kehityksen lähikäsitteiksi.

Kestävyden, jatkuvuuden ja resilienssin käsitteiden välisen yhtenäisyyden voi nähdä jonkinlaisen vakauden kautta. Jokin toiminta koetaan vakaaksi, mutta sopeutuvaksi. Toisaalta resilienssillä voidaan viitata kykyyn toipua jostakin. Jatkuvuus puolestaan viittaa tapahtumaan, jossa ei tapahdu äkillisiä muutoksia. Tämän voidaan nähdä olevan yksi kestävän kehityksen politiikan tavoitteista. Sen tavoitteena on luoda kestävä yhteiskuntaa, joka sopeutuu muuttuviin olosuhteisiin ja ilmastonmuutoksen hidastamiseksi tehtäviin toimiin. Kestävän kehityksen politiikassa toimintaa pyritään sopeuttamaan luonnon kantokykyyn pitkällä aikavälillä. Myös lähikäsitteisiin ”jatkuvuus” ja ”kestävyys” sisältyy vahvasti ajatus pitkästä aikavälistä ja pitkäkestoisuudesta.

Kestävään kehitykseen liittyy olennaisesti ajatus siitä, että sen tapahtumiseksi pitää määritellä, mikä on kestävä. Se ei ole itsestään edistävää, vaan tarvitsee arviointia ja toimia. Suomen kestävän kehityksen toimikunnan kestävän kehityksen määritelmässä tämä on huomattava osa kestävän kehityksen käsitettä. Määritelmässä mainitaan kestävän kehityksen olevan ohjattua toimintaa. Sen voidaan ajatella olevan aktiivista toimintaa jatkuvuuden tai kestävyden säilyttämiseksi. Jatkuvuus, resilienssi ja kestävyys puolestaan viittaavat itsestään etenevään tai itseään korjaavaan toimintaan.

Kestävän kehityksen määritelmien kautta tunnistin rajatapauksiksi käsitteen suhteen muutokseen. Muutos liittyy jollain tapaa kestävän kehityksen käsitteeseen ja eritoten käsitteeseen ”kehitys”. Kehityksellä voidaan viitata suoraan ajan myötä tapahtuvaan muutokseen. Toisaalta kehitys voi viitata uuden ideointiin ja laatimiseen, ei

välttämättä uuden toteutukseen. Kestävän kehityksen ja muutoksen yhtymäkohdat ovat siis häilyviä ja tulkittavissa monesta eri näkökulmasta.

3.6 Ennakkoehdojen tunnistaminen

Ennakkoehdoilla tarkoitetaan tapahtumia tai sattumia, jotka vaikuttavat käsitteen taustalla. Käsite voi esiintyä, vasta näiden esiinnyttyä. Jokin asia voi olla samaan aikaan sekä käsitteen ennakkoehto, että sen ominaispiirre. Seurauksilla viitataan asioihin, jotka esiintyvät käsitteen vaikutuksesta. Niiden kautta tutkija voi suunnata tutkimustaan. (Anu Puusa, 2008, 41). Seuraukset esitän johtopäätöksien yhteydessä.

Määritelmien valossa jokaiselle määritelmälle löytyi yhdistävä taustaoletus. Jokaisessa määritelmässä käsitteen taustalla oli ajatus inhimillisen elämän säilyttämisestä. Voidaan toki tulkita, että kestävän kehityksen määritelmässä viitataan ”elämisen mahdollisuuksilla” ja ”tarpeilla” myös osallaan luonnon ja luonnonvarojen säilyttämiseen. Kuitenkin ehto, jonka vuoksi kestävää kehitystä perusteltiin määritelmässä, näyttäytyi olevan tulevat sukupolvet. Luonnon itseisarvo ei näyttäydy määritelmässä ennakkoehtona, vaan sen arvo määrittyy ihmiselämän ja tulevien sukupolvien tarpeiden ja elämisen mahdollisuuksien kautta. Taustaoletuksena voidaan nähdä myös jatkuvuuden tavoittelu ja pitkäkestoisuuteen pyrkiminen. Tarpeiden ja mahdollisuuksien kautta määritelmässä nousi esiin taustaoletus, että ikään kuin meillä löytyisi jaettu käsitys ihmiselämän tarpeiden minimivaatimuksista sekä mahdollisuuksista, jotka ovat olennaisia edellytyksiä hyvälle ihmiselämälle.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Löytämäni ominaispiirteet sekä lähikäsitteet tukevat mielestäni ennakkokäsitystäni siitä, että kestävä kehitys käsitteen voi mieltää hyvin monitulkintaiseksi. Kestävä kehityksen käsite voidaan yhdistää moneen erilaiseen tavoitteeseen tai pyrkimykseen. Havaintojeni mukaan siihen voidaan liittää useita erilaisia ominaispiirteitä. Lisäksi kestävä kehityksen pohjimmaisiksi tavoitteeksi voidaan nähdä ihmiselämän jatkuvuus. Tämä vaikuttaa oman käsitykseni mukaan suuresti siihen, mitä ulottuvuuksia kestävä kehityksen politiikassa painotetaan.

POLKU2030-hankkeessa (2019) esitettiin, että on aiheellista kyseenalaistaa kestävä kehityksen pilariajattelun (taloudellinen, ympäristöllinen ja sosiaalinen) painottuminen tasa-arvoisesti kaikkien pilareiden kesken. Tutkielmassani esitelty kolme kestävä kehityksen määritelmää painottivat ensisijaisesti määritelmässään ihmiskeskeistä näkemystä. Suomen kestävä kehityksen toimikunnan määritelmässä (1994–1995) kestävä kehityksen ulottuvuuksien merkityksiä tarkennettiin huomattavasti Brundtlandin (1987) määritelmään verrattuna. Suomen kestävä kehityksen toimikunnan määritelmään oli olennaisena osana tarkennettu eri ulottuvuudet, joissa kestävä kehityksen politiikkaa toteutetaan. Mainitut ulottuvuudet olivat ympäristötaloudellinen, yhteiskunnallinen ja kulttuurinen ulottuvuus. Lisäksi määritelmässä esitetään talouden olevan alisteinen ekologiselle kestävyydelle. On siis havaittavissa, että kestävä kehityksen käsitteen määritelmää on ollut tarpeen tarkentaa ja uusia ajan saatossa. Kestävä kehityksen politiikkaan on tunnistettu ulottuvuuksia, joiden tulee ohjata politiikan tekemistä ja painottumista. Oman käsitykseni mukaan kestävä kehityksen politiikassa ei tunnisteta tarpeeksi hyvin niitä ohjaavia tekijöitä, jotka vaikuttavat

kestävän kehityksen politiikan taustalla. Seuraavaksi avaan havaintojani toisen tutkimuskysymyksen kautta eli miten kestävän kehityksen käsitteen voidaan nähdä politisoituneen.

Oletettavaa on, että ihmiset toimivat aina lähtökohtaisesti ihmiskeskeisestä näkökulmasta. Mielestäni kestävän kehityksen politiikassa tulisi kuitenkin korostaa ekologista ulottuvuutta ympäristön ja luonnon itseisarvon kautta. Uskon, että tätä kautta voisimme tunnistaa paremmin luontokadon ja ilmastonmuutoksen riskit. Niin ihmiselämän mahdollisuuksien kannalta kuin luonnon itseisarvon kautta. Ajattelen, että kestävän kehityksen moniulotteisuus antaa vapautta jakaa painoarvoa epätasaisesti eri ulottuvuuksien välillä. Oman näkemykseni mukaan kestävän kehityksen eri ulottuvuuksia ei edistetä yhtä lailla ja ihmiskeskeisen näkökulman lisäksi talouskeskeinen näkökulma on havaittavissa suurena vaikuttimena.

Aho & Laihonen (2015) esittävät artikkelissaan, että ekologista näkökulmaa ei painoteta tarpeeksi nykyisessä yhteiskuntamallissamme, joka pohjautuu talousjärjestelmälle, jonka tavoitteena on jatkuvasti kasvattaa kulutusta. Artikkelissa esitetään, kuinka ekologinen näkökulma sivutetaan, vaikka ihmiskunta elää tästä näkökulmasta jatkuvasti ”yli varojensa” (Aho.L & Laihonen.M, 2015, 91). Talouteen liittyy mielestäni paljon odotuksia, kuten talouskasvu, jotka vaikuttavat siihen, miten sen tärkeyttä painotetaan politiikassa. Taloudellista, ympäristöllistä ja sosiaalista kestävyyttä myös mitataan hyvin eri tavoin. Tämä voi aiheuttaa virheellistä tulkintaa siitä, että mitkä ovat seuraukset eri aikaväleillä tarkasteltuna. Taloudellisia vaikutuksia arvioidaan usein lyhyen aikavälin kautta. Ilmastonmuutos on suuri uhka taloudelliselle ulottuvuudelle tulevaisuudessa, jos sopeutumistoimia ei aloiteta sen vaatimalla tavalla. Talouskasvu on kuitenkin yleisesti arvostettava odote, jonka ajatellaan palvelevan suuresti kestävästä kehityksestä hyvinvoinnin ja kehittyvän teknologian kautta. Näiden erilaisten intressien kautta, jotka vaikuttavat kestävän kehityksen politiikan taustalla, voidaan kestävän kehityksen käsitettä kritisoida politisoituneeksi käsitteeksi. Sen merkitykset eivät

ole selkeät ja sen tulkintatavat mahdollistavat käsitteen käyttämisen omien arvojen ja intressien pohjalta.

On äärimmäisen tärkeää, että kestävän kehityksen politiikkaa valvotaan Agenda 2030:n kautta. On kuitenkin huolestuttavaa, jos muutostarvetta tutkaillaan vain muihin maihin verrattuna ja jokseenkin puutteellisin mittausmenetelmin. POLKU2030-hankkeen (2019) arvioinnissa esitettiin, että politiikan toimijoilla tuntuu olevan useita erilaisia tapoja hahmottaa kestävä kehitys ja yhteisesti jaettu muutosteoria uupuu. Lisäksi kestävän kehityksen politiikan johdonmukaisuutta kritisoitiin arvioinnissa. Kestävä kehitys on käsitteenä niin laaja ja valtavirtaistunut, että se voidaan käyttötarkoituksessaan sitoa koskemaan jotain tiettyä näkökulmaa. Väitteeni on, että kestävä kehitys ei ole politiikan viitekehityksessä aina uskottava käsite. Sen merkitys kontekstissaan voi olla hyvinkin väljä, koska liikkumavaraa käsitteen tulkinnassa on niin merkittävästi. Väitän, että usein kestävällä kehityksellä voidaan politiikan puheen tasolla viitata haasteisiin, joita yhteiskunnalla on. Sen ei tarvitse siis välttämättä tarkoittaa käyttökontekstissaan niitä konkreettisia toimia, joita tehdään yhteiskunnallisen muutoksen eteen. Jos kestävä kehitys ei sidota käyttökontekstissaan muutokseen, on se vain poliittisen kielen termi tai idea. Väitteeni on, että kestävä kehitys ei ole tarpeeksi tarkasti määritelty käsite politiikassa. Kestävän kehityksen politiikka vaatii johdonmukaista toimintaa, mikä puolestaan vaatii johdonmukaisia käsitteitä.

LÄHTEET

Aho. L & Laihonen. M (2015) *Kestävän kehityksen kestävä strategia. Poliittinen talous* 3:1 Saatavilla <https://journal.fi/poliittinentalous/article/view/96140/54521> luettu 15.12.2021

Ahonen. A & Kallio. T. J. (2002). *Käsite- ja tekstitutkimuksen metodologia: Perusteita, näkökulmia ja haasteita johtamis- ja organisaatiotutkimuksen kannalta.*

Berg. A, Lähteenoja. S, Ylönen. M, Korhonen-Kurki. K, Linko. T, Lonkila. K, Lyytimäki. S, Salmivaara. A, Salo. H, Schönach. P, Suutarinen. I. (2019). *Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta: POLKU2030 – Suomen kestäväan kehityksen politiikan arviointi.* Saatavilla https://demoshelsinki.fi/wp-content/uploads/2019/03/polku2030_raportti_final_190313-1.pdf luettu 10.11.2021

Eskelinen. T & Sorsa. V (2015). *Kestävyiden käsitteen mielekkyys tutkimuksessa. Poliittinen talous*, 3. Saatavilla <http://poliittinentalous.fi/ojs/index.php/poltal/article/view/36> luettu 20.11.2021

Heikkurinen. P, (2014). *Kestävyiden käsitteen ulottuvuudet. Tieteessä tapahtuu*, 32(4). Saatavilla <https://journal.fi/tt/article/view/46149> luettu 1.12.2021

Kielikone Oy. (2020). MOT Kielipalvelu. Kielikone Oy

Lyytimäki. J, Lähteenoja. S, Sokero. M, Korhonen. S, Furman. E. (2016). *Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta: Agenda 2030 Suomessa: Kestäväan kehityksen avainkysymykset ja indikaattorit.* Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-275-3> luettu 4.11.2021

Näsi, J. (1980). *Ajatuksia käsiteanalyysistä ja sen käytöstä yrityksen taloustieteessä*.
[Tampereen yliopisto].

Puusa, A. (2008). Käsiteanalyysi tutkimusmenetelmänä. *Premissi*. Saatavilla
[https://www.academia.edu/3310906/K%C3%A4siteanalyysi_tutkimusmenete
lm%C3%A4n%C3%A4](https://www.academia.edu/3310906/K%C3%A4siteanalyysi_tutkimusmenetelm%C3%A4n%C3%A4). Luettu 29.9.2021

Sneddon, Christopher. (2000). "Sustainability" in ecological economics, ecology and
livelihoods: a review. *Progress in Human Geography*, 24:4, 521–549.

Ulkoministeriö: *Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet*. Saatavilla
<https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet> luettu 3.12.2021

Valtioneuvoston kanslia. (2020): *Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen
globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta. Kohti hiilineutraalia
hyvinvointiyhteiskuntaa*. Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-942-4>
luettu 1.11.2021

Walker, L. O., Avant, K. C. & Viitanen, R. (1992). *Teoria - avain hoitotyöhön*.
Sairaanhoitajien koulutussäätiö.

Wilson, J. (1963). *Thinking with concepts*. Cambridge University Press.

World Commission on Environment and Development. & Brundtland, G. H. (1987).
Our common future (Repr. 2009.). Oxford University Press.

Ympäristöministeriö: *Mitä on kestävä kehitys?* haettu osoitteesta: [https://ym.fi/mita-
on-kestava-kehitys](https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys) luettu 13.11.2021

